

Gyges reageert op het voorstel van Candaules.

1 Ὁ δὲ μέγα ἀμβώσας εἶπε· “Δέσποτα, τίνα λέγεις λόγον οὐκ ὑγιέα, κελεύων
2 με δέσποιναν τὴν ἐμὴν θεήσασθαι γυμνὴν; Ἄμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ
3 συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. Πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνθρώποισι ἐξέυρηται,
4 ἐκ τῶν μανθάνειν δεῖ· ἐν τοῖσι ἐν τῷδε ἐστί, σκοπέειν τινὰ τὰ ἐωυτοῦ. Ἐγὼ
5 δὲ πείθομαι ἐκείνην εἶναι πασέων γυναικῶν καλλίστην, καὶ σεο δέομαι μὴ
6 δέεσθαι ἀνόμων.” Ὁ μὲν δὴ λέγων τοιαῦτα ἀπεμάχετο, ἀρρωδέων μὴ τί οἱ
7 ἐξ αὐτῶν γένηται κακόν. Ὁ δ’ ἀμείβετο τοισίδε· “Θάρσει, Γύγη, καὶ μὴ
8 φοβεῦ μήτε ἐμέ, ὥς σεο πειρώμενος λέγω λόγον τόνδε, μήτε γυναῖκα τὴν
9 ἐμὴν, μὴ τί τοι ἐξ αὐτῆς γένηται βλάβος· ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι οὔτω
10 ὥστε μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσαν ὑπὸ σεῦ. Ἐγὼ γάρ σε ἐς τὸ οἶκημα ἐν τῷ
11 κοιμώμεθα ὄπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρης στήσω· μετὰ δ’ ἐμὲ ἐσελθόντα
12 παρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἢ ἐμὴ ἐς κοῖτον. Κεῖται δὲ ἀγχοῦ τῆς ἐσόδου θρόνος·
13 ἐπὶ τοῦτον τῶν ἱματίων κατὰ ἐν ἕκαστον ἐκδύνουσα θήσει καὶ κατ’ ἡσυχίην
14 πολλὴν παρέξει τοι θεήσασθαι. Ἐπεὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου στίχη ἐπὶ τὴν
15 εὐνὴν κατὰ νότου τε αὐτῆς γένη, σοὶ μελέτω τὸ ἐνθεῦτεν ὅκως μὴ σε
16 ὄψεται ἰόντα διὰ θυρέων.” Ὁ μὲν δὴ ὡς οὐκ ἐδύνατο διαφυγεῖν, ἦν ἔτοιμος·
17 ὁ δὲ Κανδαύλης, ἐπεὶ ἐδόκεε ὥρῃ τῆς κοίτης εἶναι, ἤγαγε τὸν Γύγεα ἐς τὸ
18 οἶκημα, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρήν καὶ ἡ γυνὴ· ἐσελθοῦσαν δὲ καὶ
19 τιθεῖσαν τὰ εἴματα ἐθηεῖτο ὁ Γύγης. Ὡς δὲ κατὰ νότου ἐγένετο ἰούσης τῆς
20 γυναικὸς ἐς τὴν κοίτην, ὑπεκδὺς ἐχώρει ἔξω. Καὶ ἡ γυνὴ ἐπορᾶ μιν
21 ἐξιόντα. Μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς οὔτε ἀνέβωσε αἰσχυνθεῖσα
22 οὔτε ἔδοξε μαθεῖν, ἐν νόῳ ἔχουσα τείσασθαι τὸν Κανδαύλεια·
23 παρὰ γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ παρὰ τοῖσι ἄλλοισι βαρβάροισι, καὶ
24 ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει. Τότε μὲν δὴ οὕτως
25 οὐδὲν δηλώσασα ἡσυχίην εἶχε· ὡς δὲ ἡμέρη τάχιστα ἐγεγόνεε, τῶν
26 οἰκετέων τοὺς μάλιστα ὦρα πιστοὺς ἐόντας ἐωυτῇ, ἐτοίμους ποιησαμένη
27 ἐκάλεε τὸν Γύγεα. Ὁ δὲ οὐδὲν δοκέων αὐτὴν τῶν πρηχθέντων ἐπίστασθαι
28 ἦλθε καλεόμενος· ἐώθεε γὰρ καὶ πρόσθε, ὅκως ἡ βασιλεία καλέοι, φοιτᾶν.
29 Ὡς δὲ ὁ Γύγης ἀπίκετο, ἔλεγε ἡ γυνὴ τάδε· “Νῦν τοι δυὼν ὀδῶν

30 παρευσένων, Γύγη, δίδωμι αίρεσιν, όκοτέρην βούλει τραπέσθαι· ή γάρ
 31 Κανδαύεια άποκτείνας έμέ τε και την βασιλήην έχε την Λυδών, ή αυτόν
 32 σε αντίκα ούτω άποθνήσκειν δεί, ώς άν μη πάντα πειθόμενος Κανδαύλη
 33 του λοιπου ίδης τά μη σε δεί. Άλλ' ήτοι κείνόν γε τον ταυτα βουλεύσαντα
 34 δεί απόλλυσθαι ή σε τον έμέ γυμνήν θεησάμενον και ποιήσαντα ου
 35 νομιζόμενα.” Ο δε Γύγης τέως μεν άπεθώμαζε τά λεγόμενα, μετα δε
 36 ίκέτευε μή μιν αναγκαίη ένδέειν διακρίναι τοιαύτην αίρεσιν. Ουκ ών δή
 37 έπειθε, άλλ' ώρα αναγκαίην αληθέως προκειμένην ή τον δεσπότεια
 38 απόλλύναι ή αυτόν ύπ' άλλων απόλλυσθαι· αίρέεται αυτός περιείναι.
 39 Έπειρώτα δή λέγων τάδε· “ Έπει με αναγκάζεις δεσπότεια τον έμόν
 40 κτείνειν ουκ έθέλοντα, φέρε άκούσω, τέω και τρόπω έπιχειρήσομεν αυτόω.”
 41 Η δε ύπολαβουσα έφη· “ Έκ του αυτοω μεν χωρίου ή όρμη έσται όθεν περ
 42 και εκείνος έμέ έπεδέξατο γυμνήν, ύπνωμένω δε ή έπιχείρησις έσται.”

Herodotus, Historiën 1.8.3-1.11

Aantekeningen

- regel 2* **έκδύω** uittrekken
regel 3 **συνεκδύομαι** tegelijk uittrekken
regel 6 **άπομάχομαι** zich verzetten
regel 9 **τό βλάβος** schade
regel 13 **έκδύνω** uittrekken
regel 20 **ύπεκδύομαι, aoristus ύπεξέδυν** stiekem wegsluipe
regel 42 **ύπνόομαι** gaan slapen
 ή έπιχείρησις aanval